

Sygn. akt I C 1229/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Kamilla Gos-Górska

Protokolant: Sabina Drewniak - Szczepek

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2016 roku w Gliwicach

na rozprawie sprawy z powództwa Gminy P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz powódki Gminy P. kwotę 234,98 zł (dwieście trzydzieści cztery złote i 98/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 16 września 2011 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. koszty postępowania stosunkowo rozdziela obciążając nimi powódkę w 68 % a pozwaną w 32%, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie Referendarzowi sądowemu.

SSR Kamilla Gos-Górska

Sygn. akt: I C 1229/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25 stycznia 2012 roku Gmina P. zażądała zasądzenia od (...) Spółki Akcyjnej w G. (poprzednika prawnego (...) Spółki Akcyjnej w K.) kwoty 742,51 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 września 2011 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego w wysokości sześciokrotności stawki minimalnej.

W uzasadnieniu wskazała, iż kwoty 742,51 zł żąda tytułem części odszkodowania (za miesiąc sierpień 2011 roku) w związku z bezumownym korzystaniem przez pozwaną z działki nr 382/54 położonej w P., dla której Sąd Rejonowy w Jastrzębiu Zdroju prowadzi księgę wieczystą nr (...), a której to powódka jest wieczystym użytkownikiem od dnia 15 grudnia 2006 roku. Wskazała, iż przez nieruchomościę przechodzi fragment linii elektroenergetycznej 110 kV wybudowanej w połowie lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku, na podstawie decyzji Wojewody (...). Pozwana bezumownie korzysta z nieruchomości będącej w użytkowaniu wieczystym powódki, nie uiszczając z tego tytułu żadnego wynagrodzenia. Powódka wezwała pozwaną do ustanowienia służebności przesyłu za jednorazowym wynagrodzeniem, wzywała ją także do próby ugodowej, jednak pozwana na te próby odpowiedziała odmownie, wskazując na zasiedzenie służebności. Zdaniem powódki nie mogło dojść do zasiedzenia służebności na prawie użytkownika wieczystego, gdyż powstało ono dopiero w dniu 26 listopada 1996 roku, nie mogło także dojść do zasiedzenia służebności na prawie własności, które prowadziłyby do nabycia praw skutecznych w stosunku do użytkownika wieczystego, skoro miałyby ono nastąpić dopiero po powstaniu prawa

użytkowania wieczystego. Uzasadniając żądanie odnośnie kosztów procesu, powódka podniosła, iż koszty liczone według stawki podstawowej nie uwzględniałyby nakładu pracy pełnomocnika, stopnia skomplikowania i rodzaju sprawy.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu. Pozwana podniosła, że sporna linia energetyczna została przekazana Zakładowi (...) wchodzącemu w skład przedsiębiorstwa państwowego Zakładu (...) i wybudowana jest na gruncie Skarbu Państwa. Od momentu wybudowania linii była ona nieprzerwanie eksploatowana przez podmioty będące poprzednikami prawnymi pozwanej oraz przez samą pozwaną. Posiadanie to było spokojne i niezakłócone. Do 2010 roku powódka ani jej poprzednicy prawni nie zgłaszali jakichkolwiek roszczeń w związku z posadowieniem urządzeń przesyłowych na nieruchomości oraz prawem dostępu do niej służb pozwanej. Linia ta jest przy tym urządzeniem trwałym i widocznym. Stąd należy uznać, iż doszło do zasiedzenia służebności przesyłu najpóźniej w dniu 31 stycznia 2009 roku. Właściciel nieruchomości – Skarb Państwa, będący jednocześnie założycielem przedsiębiorstwa państwowego – poprzednika prawnego pozwanego, w żaden sposób nie podważał prawa do korzystania ze spornej nieruchomości przez Zakład (...). Poprzednik prawny pozwanego miał zatem uzasadnione podstawy do przekonania, że posiadanie to jest zgodne z wolą właściciela nieruchomości. Na skutek przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę prawa handlowego wstąpiła ona we wszystkie prawa i obowiązki przekształcanego przedsiębiorstwa. W wyniku aktu komercjalizacji powstał (...) S.A. w G., a w dniu 1 lipca 2007 roku nastąpiło nabycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa przez (...) S.A., co wiązało się z kontynuacją posiadania służebności. Nabycie posiadania nastąpiło przy tym w dobrej wierze i stąd należy stosować dwudziestoletni termin zasiedzenia. Służebność obciążająca prawo własności jest przy tym skuteczna w stosunku do użytkownika wieczystego – powódki. Nadto, pozwana zakwestionowała sposób wyliczenia wysokości odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości.

W piśmie procesowym z dnia 8 czerwca 2012 roku powódka podniosła, że władztwo pozwanej na nieruchomości, której użytkownikiem wieczystym jest powódka, miało charakter władztwa niesamoistnego, które nie mogło prowadzić do zasiedzenia. Wskazała przy tym, iż do dnia 1 października 1990 roku nie można było zasiedzieć nieruchomości państwowej. Nadto powódka wzywając pozwaną do próby ugodowej w dniu 2 sierpnia 2010 roku przerwała bieg terminu zasiedzenia.

W piśmie procesowym z dnia 20 czerwca 2012 roku pozwana podniosła, iż bieg terminu zasiedzenia należy liczyć od dnia uchylecia obowiązywania przepisu art. 128 k.c., który to termin wynosi 20 lat. Wskazała przy tym na możliwość zaliczenia okresu zasiedzenia sprzed dnia 1 października 1990 roku.

W piśmie procesowym z dnia 30 lipca 2012 roku pozwana podniosła, że nie doszło do przerwania biegu zasiedzenia.

W dniu 19 października 2012 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach wydał wyrok oddalający powództwo w niniejszej sprawie z uwagi na stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu przez pozwaną.

Od wydanego wyroku apelację wniosła powódka, zaskarżając go w całości. Wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 3054 k.c. w zw. z art. 292 k.c. w zw.

z art. 172 § 1 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że pozwana zasiedziała służebność przesyłu, podczas gdy nie była posiadaczem służebności, jako taki posiadacz nie wzniosła trwałego

i widocznego urządzenia, nigdy nie wykonała jakiegokolwiek aktu staranności, w którym ujawniłaby charakter władztwa nad rzeczą ani nie dążyła do uregulowania kwestii korzystania

z cudzego gruntu, a nadto art. 249 § 1 k.c. w zw. z art. 233 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że pozwana legitymuje się skutecznym wobec powódki prawem władania gruntem, podczas gdy prawo użytkowania wieczystego powódki powstało wcześniej aniżeli mogło dojść do zasiedzenia służebności na prawie własności nieruchomości. Powódka zarzuciła także naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego

i wyprowadzenie z niego ustaleń z nim sprzecznych, przekraczających granicę swobodnej oceny dowodów. W świetle tych zarzutów, powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz powódki dochodzonej przez nią kwoty wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu, w tym za instancję odwoławczą, a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

Wyrokiem z dnia 28 maja 2013 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gliwicach, pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy, po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego, stwierdził, iż w okolicznościach sprawy, po stronie pozwanej nie doszło do zasiedzenia służebności przesyłu, albowiem bieg terminu zasiedzenia został przerwany.

W piśmie procesowym z dnia 22 marca 2016 roku pozwana podniosła, że żądanie powódki dotyczy roszczeń za okres przeszły, w którym pozwana korzystała z nieruchomości powódki w celu dystrybucji energii. Powódka nie wykazała jednak, aby w okresie tym pozwana korzystała z większej powierzchni nieruchomości, aniżeli rzut poziomy urządzeń przesyłowych, natomiast zgłaszane w tej mierze wnioski dowodowe – na tym etapie postępowania – nie dość, że są spóźnione, to obejmują okoliczności, których wykazanie winno leżeć po stronie powódki (zarówno biegły geodeta jak i rzeczoznawca majątkowy nie mają kompetencji, aby wypowiadać się w zakresie korzystania z nieruchomości powódki w przeszłości).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Gmina P. jest użytkownikiem wieczystym nieruchomości położonej w P., działki ewidencyjnej nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Jastrzębiu Zdroju prowadzi księgę wieczystą nr (...). Prawo użytkowania wieczystego gruntu, ustanowione w dniu 26 listopada 1996 roku, zostało nabyte przez Gminę z dniem 15 grudnia 2006 roku na podstawie aktu zrzeczenia się prawa użytkowania wieczystego. Z kolei właścicielem nieruchomości jest Skarb Państwa.

/dowód: odpis księgi wieczystej KW nr (...) (k. 52 – 54)/

Przez nieruchomość tę przebiega fragment linii elektroenergetycznej 110kV, wchodzącej – jako urządzenie przesyłowe – w skład przedsiębiorstwa przesyłowego (...) Spółki Akcyjnej w K.. Urządzenie te jest funkcjonalnie związane z nieruchomością, na której zlokalizowana jest siedziba przedsiębiorstwa przesyłowego, a dla której Sąd Rejonowy w G. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Nieruchomość ta jest nieruchomością władnącą względem nieruchomości, której użytkownikiem wieczystym jest Gmina P..

/okoliczności bezsporne, a nadto dowody: odpis księgi wieczystej KW nr (...) (k. 52 – 54), odpis księgi wieczystej KW (...) (k. 137 – 165)/

Z dniem 1 października 2012 roku (...) Spółka Akcyjna w K. przejęła spółkę (...) Spółkę Akcyjną w G., która wcześniej nosiła nazwę (...) Spółka Akcyjna w G.. Wcześniej - z dniem 1 lipca 2007 roku - (...) Spółka Akcyjna w G. weszła w prawa

i obowiązki Górnośląskiego Zakładu (...) ((...)), stając się jego następcą prawnym. Poprzednikiem prawnym (...) Spółki Akcyjnej w K. były następujące przedsiębiorstwa państwowe:

- od dnia 1 stycznia 1959 roku do dnia 31 marca 1985 roku przedsiębiorstwo państwowe Zakłady (...) w K.;

- od dnia 1 kwietnia 1985 roku do dnia 31 grudnia 1988 roku przedsiębiorstwo państwowe (...) w K.;

- od dnia 1 stycznia 1989 roku przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...)

w G.

/dowody: zarządzenia (k. 92 – 102), akty notarialne (k. 103 – 136)/

W chwili posadowienia linii przesyłowej nad nieruchomością, znajdującą się aktualnie w użytkowaniu wieczystym Gminy P., a następnie oddania linii do eksploatacji w 1983 roku, właścicielem nieruchomości był Skarb Państwa. Linia energetyczna została wybudowana na zlecenie przedsiębiorstwa państwowego Zakładu (...).

Zarówno poprzednicy prawni (...) Spółki Akcyjnej w K., jak i ona sama, stale korzystają z nieruchomości poprzez dystrybuowanie energii przebiegającą nad nią linią, dokonywanie jej przeglądów i napraw.

/okoliczności bezsporne, a nadto dowody: decyzje wraz z protokołami (k. 10 – 11, 85 – 91), zeznania świadka M. S. (k. 198)/

W dniu 2 sierpnia 2010 roku Gmina P. wezwała poprzednika prawnego (...) Spółki Akcyjnej w K. do ustanowienia służebności przesyłu obejmującej linię energetyczną przebiegającą nad działką nr (...), za jednorazowym wynagrodzeniem wynoszącym 73.760 zł, ustalonym w oparciu o sporządzony na zlecenie Gminy P. operat szacunkowy.

Następnie, w dniu 9 listopada 2010 r., Gmina P. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Gliwicach z wnioskiem o zawezwanie poprzednika prawnego (...) Spółki Akcyjnej w K. do próby ugodowej, celem ustanowienia na rzecz przeciwnika służebności przesyłu na nieruchomości - działce nr (...), za wynagrodzeniem.

/dowody: pismo z dnia 2 sierpnia 2012 roku (k. 12), operat szacunkowy (k. 13 – 42), wniosek (k. 45 – 46), wszystkie znajdujące się także w aktach sprawy o sygn. I Co 127/10/

Poprzednicy prawni przedsiębiorstwa przesyłowego konsekwentnie odmawiali zgody na ustanowienie na ich rzecz służebności przesyłu, podnosząc zarzut zasiedzenia służebności. Ostatecznie nie doszło także do zawarcia między Gminą P. a poprzednikiem prawnym (...) Spółki Akcyjnej w K. ugody sądowej.

/dowody: pismo z dnia 6 października 2011 roku wraz z załącznikiem (k. 43 – 44), odpowiedź na wniosek (k. 47), pismo z dnia 10 września 2010 roku (k. 48 – 51), wszystkie znajdujące się także w aktach sprawy o sygn. I Co 127/10 oraz dodatkowo znajdujący się w tych aktach protokół (k. 72 akt)/

Powierzchnia gruntu działki nr (...) zajęta przez urządzenia przesyłowe wchodzące w skład przedsiębiorstwa (...) Spółki Akcyjnej w K., liczona po zewnętrznym obrysie linii i słupa, wynosi 1110 m², z czego słup zajmuje 8 m².

/dowody: opinia biegłego sądowego z zakresu geodezji (k. 376 – 388) wraz z opinią uzupełniającą (k. 505 – 505v)/

Wysokość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez poprzednika prawnego (...) Spółki Akcyjnej w K. z nieruchomości oddanej Gminie P. w użytkowanie wieczyste, w części zajętej przez urządzenia przesyłowe wchodzące w skład przedsiębiorstwa aktualnie (...) Spółki Akcyjnej w K., za miesiąc sierpień 2011 roku, wynosi 234,98 zł.

/dowody: opinia biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości (k. 418 – 449) wraz z opinią uzupełniającą (k. 505v – 506)/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił częściowo w oparciu o okoliczności bezsporne, w pozostałym zakresie opierając się na wymienionych wyżej dowodach z dokumentów, zeznaniach świadka M. S. oraz opiniach biegłych sądowych z zakresu geodezji i wyceny nieruchomości.

Autentyczność złożonych w tej sprawie dokumentów nie była podważana przez strony, a Sąd uznał je za wiarygodne. W taki sam sposób Sąd ocenił zeznania świadka M. S..

Z uwagi na kwestionowanie przez pozwaną opinii prywatnej złożonej przez powódkę, Sąd dopuścił dowody z opinii biegłych. Sporządzone w toku postępowania opinie biegłych Sąd ocenił jako rzetelne, nie mając zastrzeżeń co do doświadczenia i wiedzy biegłych.

Na rozprawie w dniu 24 maja 2016 roku Sąd oddalił wnioski dowodowe powódki o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego geodety na okoliczność określenia powierzchni niezbędnej do korzystania z urządzeń przesyłowych w sposób właściwy do obliczenia powierzchni służebności przesyłu, a w konsekwencji i wniosek o zmianę postanowienia dowodowego z dnia 14 sierpnia 2014 roku i o uzupełnienie opinii w zakresie dotyczącym pasa koniecznego do korzystania z nieruchomości oraz w końcu wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego z zakresu wyceny nieruchomości na okoliczność wysokości należności obliczonej z uwzględnieniem powierzchni niezbędnej do prawidłowej – bezpiecznej eksploatacji linii. Sąd uznał, co zostanie szczegółowo omówione w dalszej części uzasadnienia, że prowadzenie dowodów na wskazane powyżej okoliczności nie zmierzało do wyjaśnienia spornych okoliczności niniejszej sprawy, a ich dopuszczenie przyczyniłoby się do nieuzasadnionego wydłużenia postępowania. W konsekwencji, Sąd oddalił także wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Powódka dochodziła zapłaty na swoją rzecz wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez poprzednika prawnego pozwanego z części nieruchomości oddanej jej w użytkownię wieczyste, a zajętej przez urządzenie przesyłowe wchodzące w skład przedsiębiorstwa przesyłowego prowadzonego aktualnie przez pozwaną.

Celem usystematyzowania należy przypomnieć, że w niniejszej sprawie bezspornym było, że korzystanie przez poprzedników prawnych pozwanej z nieruchomości powódki polegało na posadowieniu nad nią trwałego i widocznego urządzenia energetycznego w postaci linii elektroenergetycznej 110 kV.

Od początku wszczęcia procesu, pozwana nie uznawała roszczenia powódki, wskazując na swoją dobrą wiarę posiadania służebności oraz na jej zasiedzenie. Zarzut ten został rozważony zarówno przez Sąd I instancji przed wydaniem pierwszego wyroku w sprawie, a później także przez Sąd II instancji, który na skutek rozpoznania wniesionej apelacji – wyrok Sądu I instancji uchylił przesądzając, że w okolicznościach sprawy po stronie pozwanej nie doszło do zasiedzenia służebności, w treści odpowiadającej służebności przesyłu.

W konsekwencji, Sąd rozpoznając sprawę ponownie, był związany oceną prawną dokonaną przez Sąd II instancji, a do jego obowiązku – w niniejszym postępowaniu – należała ocena wysokości tego żądania.

Podstawy prawnej roszczenia powódki należy upatrywać w treści art. 224 § 2 i 225 k.c. zgodnie z którym od chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył. Obowiązki samoistnego posiadacza w złej wierze względem właściciela są takie same jak obowiązki posiadacza w dobrej wierze od chwili, w której ten dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy.

W ocenie Sądu posiadanie pozwanej przez nią i jej poprzedników części nieruchomości – obszar zajęty pod linię energetyczną - miało charakter posiadania służebności, początkowo gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, a od dnia 3 sierpnia 2008 r. służebności przesyłu w rozumieniu art. 305¹ k.c. Pozwana faktycznie zajmowała nieruchomość dla własnych celów, którymi było przesyłanie energii elektrycznej. W dniu 2 sierpnia 2010

roku Gmina P. wezwała poprzednika prawnego pozwanej do ustanowienia służebności przesyłu obejmującej linię energetyczną przebiegającą nad działką nr (...), za jednorazowym wynagrodzeniem a następnie, w dniu 9 listopada 2010 r., powódka wystąpiła do Sądu Rejonowego w Gliwicach z wnioskiem o zawezwanie poprzednika prawnego pozwanej do próby ugodowej, celem ustanowienia na rzecz przeciwnika służebności przesyłu na nieruchomości - działce nr (...), za wynagrodzeniem. Sąd uznał, że zaistnienie tych okoliczności, w szczególności złożenie wniosku o ustanowienie służebności, stanowi wyraz sprzeciwu wobec korzystania z nieruchomości, służy odzyskaniu nieruchomości lub udostępnieniu jej właśnie za wynagrodzeniem. Zaistnienie tych okoliczności uprawnia powódkę do żądania wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości już od 2010 r., bez względu na ewentualną uprzednią dobrą wiarę pozwanej. Skoro powódka podjęła w 2010 r. czynności przed Sądem celem odzyskania nieruchomości (tu prawnego uregulowania sytuacji nieruchomości), to nie budziło wątpliwości Sądu, że przysługuje jej co do zasady prawo żądania wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości za sierpień 2011 r.

Powódka domagała się zasądzenia na jej rzecz wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości oddanej jej w użytkowanie wieczyste jedynie za miesiąc sierpień 2011 roku, określając jego wysokość na kwotę 742,51 zł. Wobec zakwestionowania przez pozwaną wysokości określonego żądania Sąd – zgodnie z wnioskami powódki – dopuścił dowody najpierw z opinii biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości (po zmianie tezy dowodowej dowodu, która została sprecyzowana przez pełnomocnika powódki na rozprawie w dniu 25 października 2013 roku). Po wstępnym zbadaniu przez biegłego przekazanego mu zakresu zlecenia, okazało się, że biegły nie może wydać opinii bez określenia powierzchni zajętej przez urządzenia przesyłowe wchodzące w skład przedsiębiorstwa pozwanego. Określenie tej powierzchni leżało w kompetencji biegłego z zakresu geodezji. W konsekwencji, powódka wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji na okoliczność geodezyjnego określenia powierzchni działki nr (...), niezbędnej do korzystania z urządzeń przesyłowych na niej zlokalizowanych w sposób właściwy do obliczania powierzchni służebności przesyłu, a następnie – dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego na okoliczność obliczenia wysokości wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości powódki za okres dochodzony pozwem.

Następnie, Sąd postanowieniem z dnia 14 sierpnia 2014 roku dopuścił dowód z opinii biegłego geodety na okoliczność powierzchni zajętej przez urządzenia przesyłowe pozwanej, oddalając ten wniosek w części dotyczącej geodezyjnego określenia powierzchni niezbędnej do korzystania z urządzeń przesyłowych w sposób właściwy do obliczenia powierzchni służebności przesyłu.

Sąd doszedł do przekonania, że prowadzenie dowodu na drugą z okoliczności wskazanych we wniosku dowodowym powódki zmierzało do wykazania – za pomocą opinii biegłego – okoliczności, którą powódka powinna określić już na wcześniejszym etapie postępowania (na podstawie opinii miała bowiem zostać określona powierzchnia niezbędna do korzystania z urządzeń przesyłowych pozwanej). W ocenie Sądu, powierzchnia ta winna zostać określona przez powódkę, która miała procesowy obowiązek zaferować takie dowody, na podstawie których możliwe byłoby ustalenie, w jakim zakresie pozwana korzystała z nieruchomości powódki eksploatując linię energetyczną, jakie podejmowała wobec niej czynności (konserwacyjne, naprawcze), jaki pas gruntu wykorzystywała dla celów prowadzonej działalności dystrybucyjnej. Istotnym jest przy tym, na co zresztą zwrócił uwagę pełnomocnik pozwanej, że powódka dochodziła wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości, do którego bezspornie doszło w przeszłości. Oznacza to, że grunt ten, działaniami pozwanej, był już w określonym zakresie (co do powierzchni) wykorzystany. Zatem aktualnie nie sposób ustalać, za pomocą opinii biegłych i to hipotetycznie, jaka powierzchnia gruntu została – z wysokim prawdopodobieństwem – faktycznie przez pozwaną wykorzystana w przeszłości. Sposób, w jaki powódka zmierzała do wykazania tej okoliczności, był bardziej adekwatny dla żądania ustalenia służebności przesyłu, a nie zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości – to bowiem w toku postępowania o ustanowienie służebności przesyłu, w oparciu o opinię biegłego sądowego, ustala się na jakim pasie gruntu nieruchomość będzie w przyszłości eksploatowana przez przedsiębiorstwo przesyłowe, na rzecz którego

taką służebność się ustali (wówczas bierze się pod uwagę hipotetyczne powierzchnie, ustalone w sposób zapewniający prawidłową eksploatację).

Co równie istotne, biegły z zakresu geodezji wyraźnie wskazał, co w ocenie Sądu jest logiczne, że on sam nie ma kompetencji, aby określić powierzchnię, która wymagana jest do prawidłowej eksploatacji linii energetycznej biegnącej nad nieruchomością powódki – swoje szacowania, co do wyznaczenia pasa gruntu objętego oddziaływaniem linii energetycznej, byłby władny sporządzić dopiero w oparciu o wnioski opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki, który wskazałby niezbędną – z punktu widzenia eksploatacji linii – szacunkową powierzchnię jej oddziaływania.

W konsekwencji, wnioski dowodowe zgłoszone przez pozwaną, a odnoszące się do powyższych kwestii, nie mogły zostać zaakceptowane przez Sąd, albowiem prowadzenie dowodu na wskazane przez powódkę okoliczności byłoby właściwe w przypadku sprawy o ustanowienie służebności przesyłu („określenie powierzchni niezbędnej do korzystania z urządzeń przesyłowych w sposób właściwy do obliczania powierzchni służebności przesyłu”). W sprawach o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie, niezbędne jest wykazanie okoliczności dotyczących pewnego (przeszłego) okresu. Sama okoliczność wyznaczenia pasa dla zapewnienia prawidłowego korzystania z nieruchomości, nie służy wyjaśnieniu okoliczności istotnych w niniejszym postępowaniu.

Z tej samej przyczyny, nieskuteczne okazały się także wnioski o dopuszczenie dowodów z opinii uzupełniającej biegłego z zakresu wyceny nieruchomości czy innego biegłego z tego samego zakresu. W tym przypadku ponownie biegły nie dysponuje kompetencjami, które pozwalałyby mu na ustalenie stref oddziaływania linii energetycznej (pasami ochronnymi), albowiem w ramach jego zadań leży oszacowanie należnego powódce wynagrodzenia w oparciu o znaną powierzchnię oddziaływania linii, a nie przyjmowanie hipotetycznych założeń co do powierzchni strefy ochronnej biegnącej wzdłuż takiej linii.

W niniejszej sprawie, właściwe mogłoby się okazać przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu elektroenergetyki, a dopiero potem – z zakresu wyceny nieruchomości. Dobór środków dowodowych, którymi powódka posłużyła się w toku tego postępowania nie pozwalał jednak na wykazanie tych okoliczności, od których zależne było ustalenie faktycznej powierzchni oddziaływania urządzeń przesyłowych pozwanej w miesiącu sierpniu 2011 roku.

Sąd doszedł do przekonania, że nawet dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości na okoliczność wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powódki z uwzględnieniem hipotetycznych stref ochronnych, nie wyjaśniłoby okoliczności istotnych dla niniejszej sprawy. Jak wskazano, na powódzie w niniejszym postępowaniu spoczywa ciężar wykazania okoliczności faktycznych dotyczących stanu przeszłego (szczegółowego sposobu korzystania przez pozwaną z linii energetycznej w sierpniu 2011 r. – np. zajmowanie części nieruchomości celem przeprowadzenia remontu, skutki funkcjonowania linii w postaci ograniczenia powódki w konkretnych planach co do tej nieruchomości). Nadto wszystko wniosek ten należało potraktować jako spóźniony (art. 207 § 6 k.p.c.).

Całokształt przeprowadzonego postępowania dowodowego wskazywał, że nieruchomość powódki w miesiącu sierpniu 2011 roku była zajęta przez elementy infrastruktury przesyłowej, a mianowicie przez słup energetyczny i linię. Zajęta przez te urządzenia powierzchnia nieruchomości wynosiła 1110 m². Zatem tylko w takim zakresie – jako w pełni wykazany – powódka mogła domagać się zasądzenia na jej rzecz wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości oddanej jej w użytkowanie wieczyste. Wysokość tego wynagrodzenia, za miesiąc sierpień 2011 roku, została oszacowana przez biegłego z zakresu wyceny nieruchomości na kwotę 234,98 zł.

Zważając na powyższe, Sąd ostatecznie zasądził od pozwanej na rzecz powódki wskazaną powyżej kwotę 234,98 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości oddanej powódce w użytkowanie wieczyste, oddalając jej powództwo w pozostałym (pkt 2 sentencji wyroku).

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 – 2 k.c., za datę wymagalności roszczenia powódki przyjmując dzień następujący po ostatnim dniu wyznaczonego pozwanej terminu zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powódki.

Rozliczenie kosztów procesu Sąd pozostawił na mocy art. 108 § 1 k.p.c. Referendarzowi sądowemu, jednocześnie rozstrzygając, że rozliczenie winno zostać dokonane w oparciu o zasadę stosunkowego rozliczenia kosztów zawartą w art. 100 zd. 1 k.p.c. przy obciążeniu strony powodowej 68 % kosztów procesu, a strony pozwanej 32 %, zgodnie z wynikiem procesu.

SSR Kamilla Gos – Górską